

Indhold

KAPITEL 1	
MIKROORGANISMER	
– EN INTRODUKTION	9
Hvor små er de?	10
Funktion og anvendelse	10
Miljøvenlige jeans	11
DEN PROKARYOTE OG	
DEN EUKARYOTE CELLE	13
SLÆGTSKAB OG EVOLUTION	15
Den eukaryote celledans	16
DE ENKELTE GRUPPER	
AF MIKROORGANISMER	17
Bakterier	17
Arkæer	22
Protister	22
Protozoer	22
Mikroalger	24
Svampe	25
Planter og dyr	27
Virus	27
VÆKST	29
Vækstfaktorer	30
Logistisk vækst	32
Vækst i en cellekultur	33
Vækst og infektioner	34
KAPITEL 2	
MIKROBIOLOGISKE	
ARBEJDSMETODER	35
ET HISTORISK TILBAGEBLIK	36
Pasteurs forsøg	37
STERILISERING	37
RISIKO OG SIKKERHED	40
DYRKNING AF MIKROORGANISMER	41
Koloniers morfologi	42
Rendyrkning	42
DYRKNINGSMEDIER OG BIOKEMISKE TESTS	43
Selektive vækstmedier	43
MIKROSKOPI	45
MIKROORGANISMERS KONCENTRATION	46
Fortyndingsrækker	46
Pladespredning	46
Tællekammer	46
Tætheden af en kultur	48
KAPITEL 3	
TARMENS MIKROBIELLE LIV OG DETS	
SUNDHEDSMÆSSIGE BETYDNING	51
ETABLERING OG UDVIKLING	
AF TARMENS MIKROBIOTA	53
Kejsersnit eller vaginal fødsel?	54
Modermælk eller modermælkserstatning?	54
TARMENS MIKROBIOTA HOS VOKSNE	56
INFLAMMATORISK TARMFYGDOM	57
Den normale mikrobiota angribes	57
IBD og psykiske lidelser	58
OVERVÆGT OG FEDME	58
Undersøgelser af mus	59
Kraftig overvægt hos mennesket	62
FØDEVAREBÅRNE SYGDOMME	63
Madforgiftning	64
BEHANDLINGER AF TARMFYGDOMME	64
Fæcestransplantation	65
PROBIOTIKA	66
Præbiotika	67
Fermenterede fødevarer	68

KAPITEL 4 **NÅR KROPPEN INFICERES** **71**

HVAD ER EN INFEKTIONSSYGDOM? 72

Kochs postulater 72

Smitte og dødelighed 74

EPIDEMIER OG PANDEMIER 75

VIRUSSER OG DERES GENOM 77

Livscyklus for SARS-CoV-2 78

Hiv-aids 80

Livscyklus for hiv 80

Infektion med HPV 81

BAKTERIEINFEKTIONER 83

Urinvejsinfektioner 84

Infektioner i tilknytning til implantater 84

Klamydia 85

FOREBYGGELSE AF INFEKTIONER 87

Vaccination 88

TEST FOR INFEKTION 89

Immuntests 90

Molekylærbiologiske tests 92

BEHANDLING AF INFEKTIONSSYGDOMME 93

Antibiotika 93

Antibiotikas virkemåde 93

Antivirale midler 96

RESISTENS HOS PATOGENER 100

Overførsel af resistens 101

Multiresistente bakterier 103

Alternativer til antibiotika 106

KAPITEL 5 **MIKROORGANISMERS** **ROLLE I NATUR OG MILJØ** **107**

HAVETS PRODUKTIVITET 108

FOTOSYNTESE OG KEMOSYNTESE 110

RESPIRATION 111

ILTSVIND 112

Lagdeling af havvandet 113

Koncentrationen af opløst dioxygen påvirkes 115

Havbunden forandres 115

ANAEROB RESPIRATION 117

Kabelbakterier 118

FÆRRE NÆRINGSSTOFFER TIL HAVET 119

Vådområdets mikroorganismer

fjerner især nitrogen 120

Biologisk spildevandsrensning 123

Rådnetanke 124

IDENTIFIKATION AF MIKROORGANISMER **VED DNA-TEKNIKKER** 125

FISH 125

Amplikonsekventering 127

KAPITEL 6 **MIKROORGANISMER** **OG BIOTEKNOLOGI** **129**

REKOMBINANT DNA-TEKNIK 131

Opformering af DNA 131

Restriktionszymer og plasmider 133

Transformation og opformering 134

De bedst egnede mikroorganismer 135

MIKROORGANISMER I PRODUKTION 137

Bioreaktorer, biomasser og metabolitter 137

BATCHPRODUKTION 139

Fremstilling af gær 140

Fremstilling af penicillin 140

OVERFLADEFERMENTERING 141

KONTINUERLIG FERMENTERING 142

Immobilisering af celler 143

Clostridium og ABE-fermentering 144

FREM MOD EN MERE **BÆREDYGTIG PRODUKTION** 144

Quorum sensing 146

Samarbejde i biofilm 147

INDEKS 149

BILLED- OG KILDELISTE 153